

L'escala d'Olot de Jaume Bach

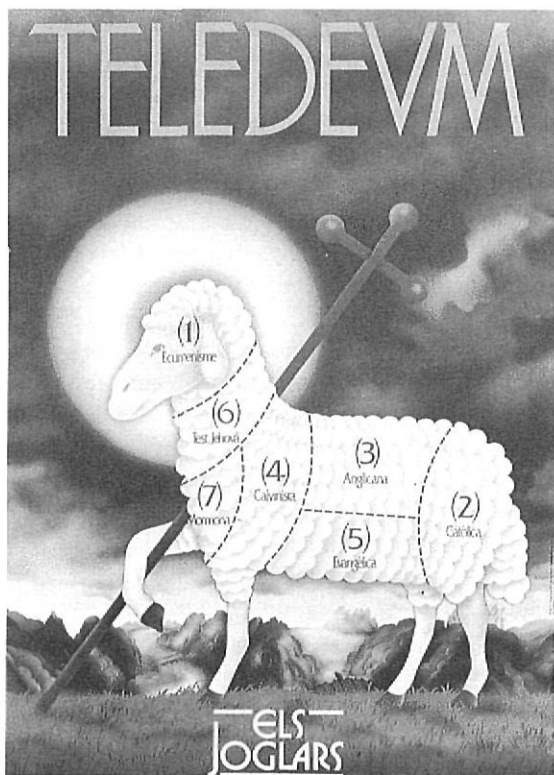
crònica

—«No em considero un cartellista, declarava en una entrevista concedida l'any 1981»—.

D'aquesta manera s'encapçala la introducció del catàleg de l'exposició de cartells de Jaume Bach que ha tingut lloc a Olot. I realment és així. Tot i el grau de professionalitat, creativitat i sentit de l'humor que assoleixen els seus cartells, en Jaume Bach és bàsicament un comunicador. Es pot dir que la seva trajectòria professional és semblant a l'efecte d'un «zoom», que l'ha portat d'allò particular (les seves primeres experiències gràfiques com a il·lustrador de revistes) a

L'exposició és, doncs, un recull de cartells (i algun calendari, samarreta, papereria...) d'aquesta època, agrupats en blocs temàtics: moviments culturals de la ciutat, teatre, campanyes institucionals, imatge municipal, centres educatius, empresa privada, moviments associatius, moviments polítics, moviments artístics. Aquest

Una mostra significativa dels cartells d'en Jaume Bach.



allò general (implantació de projectes globals de comunicació). Aquest desplaçament gradual ha deixat petja a Olot en una època determinada (1979/85), en la seva etapa de dissenyador gràfic a la nostra ciutat (aquesta etiqueta, per excessivament concreta, dubto que li semblés del tot adient, però ens ajuda a situar els elements de l'exposició dins la trajectòria professional de l'autor).



exhaustiu recull mostra, per tant, aspectes de la vida política, social i cultural d'Olot d'aquest període, alhora que la manera de comprometre-s'hi, de viure-ho, de conceptualitzar-ho i de plasmar-ho gràficament per part d'en Jaume Bach.

No és freqüent veure exposicions on el cartell sigui l'element integrant bàsic (aquí quasi bé únic). Això comporta un perill: solament aquells cartells que han estat dissenyats com a element principal i/o únic d'una campanya de publicitat poden arribar a donar tota la informació, coherència i rigor que s'ha d'exigir a un disseny. Cartells pertanyents a estratègies de disseny molt més àmplies

(campanya de la CUE, per exemple), perden molt del seu sentit en ser exposats fora del seu context, i només aquells que en tinguin referències poden analitzar-lo amb profunditat, i no haver-se de contentar amb una primera anàlisi formal i informativa.

I és aquí on crec que rau la principal aportació d'en Jaume Bach al món del disseny (o de la comunicació, més ben dit): la capacitat d'extreure múltiples lectures dels seus cartells (i altres propostes de comunicació, tant gràfica com publicitària), posteriors al primer contacte informatiu i formal (totalment oposat al servei de disseny municipal que està «sofrint» la ciutat d'Olot en l'actualitat). La combinació d'elements, fruit d'una anàlisi de l'encàrrec, de l'entorn i de la voluntat d'enfocament del comunicador, és la materialització gràfica d'un concepte, d'una intencionalitat. La realització final és fruit d'una estratègia de disseny, a la qual s'aplica la millor solució gràfica.

La visió dels cartells d'en Bach desperta un somriure immediat de complicitat i d'ironia. L'ús que fa de la imatge d'arxiu (quadres famosos, personatges de còmic) respon perfectament a aquestes



estratègies de disseny (globalitat): són imatges amb un fort valor afegit d'entrada, i en manipular-les (manipular: del diccionari, conjunt d'operacions que hom pot fer amb les mans) adquireixen força com a creadores d'un nou missatge. Els cartells d'obres de teatre d'Els Joglars són una mostra magnífica d'aquest procés creatiu, d'aquesta conceptualització intencionada del missatge, d'aquesta voluntat de crear diferents nivells de lectura que l'espectador pot anar esbrinant. El treball conjunt amb altres professionals (il·lustradors, fotògrafs, dibuixants, directors de teatre, historiadors de l'art) respon igualment al mateix fi: el missatge a crear demana un tipus específic d'imatge, i aquesta es crea o s'extreu d'allà on sigui necessari, per tal d'assolir el resultat final desitjat (estratègia global de disseny).

En definitiva, la visita a aquesta mostra/recull de l'obra gràfica d'en Jaume Bach a Olot ha estat, personalment, una experiència altament gratificant, tant professionalment com vivencial: primer, per la contribució que fa a l'aclariment de l'ús i funció del disseny dins la nostra societat; segon, pel record que ha suposat per molts olotins, i al mateix Jaume, d'uns anys que, plens de romanticisme, de combativitat i fina ironia, mai no tornaran.

XEVI PRAT